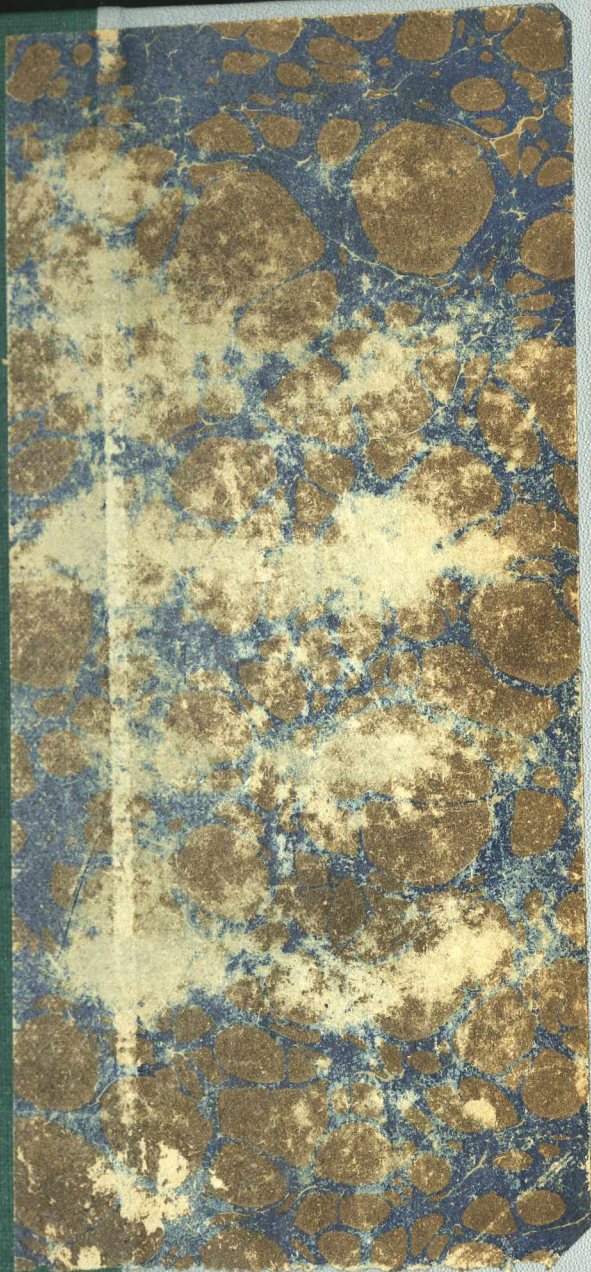

Politikai
röpiratok.

97.

97
757

KÖZSÉGI
RENDSZABÁLY-TERVEZET.

AZ 1871. ÉVI XVIII. TÖRVÉNYCZIKK 22. §. ERTELMEBEN

SZERKESZTETTE

BERENCSI GYULA,

VESZPRÉMI JÁRÁSEBELI SZOLGABIRÓ.

9.

VESZPRÉM,

NYOMATOTT KHAUSZ ARMIN KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

MDCCCLXXIV.

Krausz Armin könyvkereskedésében

Veszprémben

kaphatók még továbbá a következő régibb és újabb szakmunkák:

Fiedler, telekkönyvi törvény . . .	2.40
Ipartörvény	—20
Az új iskolai törvények. Az összes idevágó miniszteri rendeletekkel és tantervekkel bővített hiv. kiadás. Füzve 1.20, diszkötésben jelvényekkel 2.—	
Kassay, a községi törvény és községi előljárók hatásköre és teendői. Iromány példákkal	2.50
Kassay, irománypéldáka telekkönyvi eljáráshoz	1.—
Kassay, árva és gyám-ügyekbeni eljárás	1.—
Kassay, községi titoknok . . .	1.—
Kassay, jegyzői szigorlat tárgyai	1.50
Knorr, önüggyvéd; füzve 3.60, kötve	4.—
Községi törvény	—40

Pénzügyi törvények és szabályok.

I. füzet. Házadó, jövedelmi adó, személyes kereseti adó	—80
II. füzet. Szeszadó, bor és husfogyasztási adó, sör-adó, czukor-adó . . .	2.—

KÖZSÉGI
RENDSZABÁLY-TERVEZET.

-30-

AZ 1871. ÉVI XVIII. TÖRVÉNYCZIKK 22. §. ÉRTELMÉBEN

SZERKESZTETTE

S. SZERÉDI GYULA,

VESZPRÉMI JÁRÁSBELI SZOLGABÍRÓ.

VESZPRÉM,
NYOMATOTT KRAUSZ ARMIN KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

MDCCLXXIV.

Dr BALLAGI GEZA.

I. Fejezet.

Kormányzat és szabályzat.

1. §.

N. . . . helység, mely a közigazgatás tekintetéből a . . . . . járás szolgabíróság, törvénykezési tekintetben a . . . . . kir. járásbíróság, — végre adófizetés tekintetéből a . . . . . kir. adóhivatal hatósága alá tartozik, az 1871-iki XVIII. törvény-cikk 1. §-a b) pontja értelmében *mint önálló nagy község* (mint kis község) rendezvén magát, hatásköre az idézett törvény 21. §-a értelmében kiterjed a hozzá csatlakozott N. N. . . . . pusztára, major, malom területe- és lakosságára s mindazokra, kik ezen területen, habár csak ideiglenesen is tartózkodnak. 4. §.

2. §.

Belügyeit a törvény, s ezen rendszabályok keretében a községi törvény

34. §-a értelmében megválasztott képviselőtestület határozatai szerint és felügyelete mellett egy bíró, helyettes bíró . . . . . előjáró, egy jegyző, egy pénztárnok, egy közgyám, ... mező bíró, ... erdő-felügyelő, ... kisbíró, korombíró, ugy szolgaszemélyzetkép felfogadott . . . . mező-esősz, és . . . . erdőkerülők által láttatja el s illetőleg kezelteti. — Erre vonatkoznak a községi törvénynek 63., 64., és 90. §§-ai.

3. §.

A bíró, helyettes bíró előjárók, pénztárnok és közgyám három évre, — a mező-bíró, erdő-felügyelő, korombíró és kisbírák évenként választatnak, valamint a szolgaszemélyzet is egy évre fogadtatik fel.

4. §.

A fentebb érintett állomásokra a képviselőtestület által eleve elkészített hármaskijelölés alapján a községbeli benlakosok közül (77. §.) a választásra jogosított összes választóképes közönség választ, és pedig vagy közfelkiáltás, vagy

az egyéenkénti szavazás útján általános szótöbbség által. — 69. §.

5. §.

A jegyző életfogytáig viseli hivatalát, és választatása az állomás megürülése esetén a községben $\frac{\text{az összes választó közönség}}{\text{az egyesült összes községek képviselői}}$ által történik.

6. §.

A fentérintett községi hivatalnokok következőkép díjaztatnak:

Biró . . . . . frt.

Helyettes biró . . . . . frt.

Pénztárnok . . . . . frt.

Elöljárók és pedig külön-külön.

Vagy:

A fentérintett hivatalnokok hivatalos szolgálatokért rendes díjazásban nem részesülnek.

7. §.

A fentebb körülírt módon megválasztott egyén a neki szánt állomást elfogadni köteles, — s attól magát csak megváltás útján mentesítheti; és pedig

a birói állást el nem fogadó köteles 100 frt (71. §.), a helyettes bíró, előljáró, pénztárnok vagy közgyámi állomást el nem fogadó 40 frt, a kisbirói állást el nem vállaló 20 frt birságot az el nem fogadásért a község pénztárába lefizetni.

A községi képviselői állás birsággal meg nem váltható.

II. Fejezet.

A képviselőtestületről.

8. §.

A képviselőtestület áll . . . . személyből, kiknek fele részét képezik a községbeli legtöbb adót fizetők, — a másik fele része a választók által választatik, — s évenként a hiányzók száma a pót egyénekből betöltetik. Elnöke a község bírája, vagy akadályozás esetén a helyettes bíró.

9. §.

A képviselőtestületnek jogában áll:

a) A községi rendezett állomásokra a választók számára hármás kijelélést készíttetni. 78. §.

b) Az ideiglenesen megürült állomásokat helyettesítés útján a hatóság közbenjöttével betölteni. 85. §.

c) A községi előljáró és hivatalnok ellen, ha az a község beltűgyeire vonatkozó kötelességét megsérti, — vagy azt hanyagul teljesíti, — ha a község vagyonát hűtlenül kezeli, — vagy végre hivatalávali visszaélést követ el: vizsgálatot elrendelni (91. §.) azt saját bizottsága által vezetetni (92. §.) a hivatalnokot állásától felfüggeszteni (94. §.) s esetleg ellene a tiszti keresetet is elrendelni (96. §.)

d) A községi ingó és ingatlan vagyonnak évenkénti leltározását bekövetelni.

e) A községi ingatlan vagyonnak földeknek erdőknek, réteknek és legelőnek kezelése módját megállapítani.

f) A községi korcsmáltatás és vadászat bérbeadását a felsőbb hatóság befolyása és jóváhagyása mellett fogatatosítani.

g) Oly községekben, hol a községi törvény értelmében a letelepedési díj szedése a jelen rendszabály XVI. fejezet 28. §-a értelmében jogosult, a letelepedési díjat megállapítani.

h) A községi alapszabályokat meghatározni s módosítani, de mindenkor a felsőbb hatóság jóváhagyása fentartása mellett és annak reményében.

i) Szükség esetén a község vagyona eladására a megyei hatósághoz véleményt adni, — 103. §. s végre,

k) Ha a községi jövedelem a kiadásokat nem fedezné, a pótlék kivetését a költség-tervezetben véleményezni. — S e végből

A képviselőtestület kötelelessége:

10. §.

Évenként két rendes gyűlést tartani, és pedig minden év február és szeptember hó elején, ugyan is a február havi gyűlésben a lefolyt évtől készített ^{pénztárnoki} _{birói} s gyámi számadások megvizsgálándók, — a szeptember havi ülésben a következő évre szükséges

költségvetési tervezet a megelőzött szoros átvizsgálás után megállapítandó s a felsőbb hatósághoz felterjesztendő.

11. §.

Rendkívüli ülés a felmerülő szükséghez képest több ízben is, — de legalább is minden évnegyedben egyszer tartandó, — mely összes gyűlésekre az irásban is meghívandó képviselők mulhatlanul megjelenni tartoznak, a hanyag és kötelmét mulasztó képviselő aránylagos pénzbírságra büntetendő, ismétlés esetén, ha mulasztását kellően igazolni nem tudná, a képviselői állásból kihagyandó.

12. §.

A községben létező oskolákba nem járó gyermekek hanyag szülőinek kellő megbüntetését ellenőrizni, — a mezei rendőrségi vagy egyéb büntetéseknel szükség esetén végrehajtás utján is teendő behajtására, — s a községi vagyyon rendes és hí kezelésére ügyelni, — ugy szintén:

13. §.

Szorosan felügyelni és ellenőrizni, hogy a községi előljárók és jegyző, kötelmeiket pontosan teljesítsék s a képviselő testületnek a községi belügyekre vonatkozó határozatait lelkiismeretesen végrehajtsák. — Végre,

14. §.

A községi választók névjegyzékét összeállítani. 41. §.

*III. Fejezet.***A község birája.**

15. §.

A községi birónak, ki az 1871-ik évi XVIII. t. cz. 70. §. értelmében 3 évre választatik s kinek irást olvasást tudó józan erkölcsü magaviseletü, — s rendtartó, de a mennyire lehető vagyoni biztosítékkal is biró egyénnek kell lennie; hatásköre kiterjed a mennyire a törvény vagy megyei szabályok egyes lakosra nézve kivételt nem tennének, a község és ahhoz tartozó puszták, malmok s a t. lakossága fölé, — s köteles

I. Az állami, megyehatósági és szolgabírói, úgy a törvénykezési és a többi felsőbb hatóságoktól hozzá érkezett rendeletek és meghagyásokat azonnal a legpontosabban végrehajtani, különösen pedig

a) Az adó összeírásokat a lehető leglelkiismeretesb pontossággal eszközölni, s az állam és községi adónemek kellő időbeni behajtását foganatosítani; — mint szintén az e végből kiküldött végrehajtónak segédkezet nyújtani, s különösen ezek mellé hivatalos működésük alkalmával a szükséghez képest kellő számú személyzetet kirendelni.

b) Az ujonez összeírás pontosságát ellenőrizni, a netán ismeretlen védkötelezettek hol tartózkodását kipuhatolni, az idegen védkötelezetteket kinyomozni, s bejelenteni, az ujonez kötelezetteket a kiszabott időre rendesen beállítani, s azoknak az állításnál józan és illő magaviselete felett örködni.

c) A tanköteles gyermekeket évenként az iskolai anyakönyvbe összeírni, — felügyelni, hogy azok ebbeli kötelezettségöknek kellően megfeleljenek s

hogy a hanyagon járók szülei az 1868. évi XXXVIII. t. cz. 4. §. értelmében megbüntettessenek.

d) Kiválóan örködik az árva ügyek felett, hogy azok értéke biztosan és kellően elhelyeztessék, a számadást a gyámatyától az év végével beköveteli, azt az érdeklött rokonok és árvák meghívásával átvizsgálhatja, a felmerült észrevételeket jegyzőkönyvbe felvételi s a megyei árvaszékhez beterjeszti, — örködik egyuttal az árvák szellemi és erkölcsös nevelése felett is, — s végre az apátlan anyátlan s vagyontalan árvák elhelyezéséről gondoskodik.

e) A közmunka összeírását évenként híven és lelkiismeretesen teljesíteni, — a természetben leszolgáltatandó közmunkának $\frac{2}{3}$ részét a tavaszi $\frac{1}{3}$ részét az őszi időszakon pontosan leszolgáltatni, — ugy a megváltási összeget az egyesektől behajtani, s a szolgabírói hivatalhoz beszállítani.

f) A katonák és esetenként a panduroknak házsoronkénti elszállásolása és élelmezését rendszeresen elintézni, — s az ezért kezeihez vett háló-díjaknak a

lakosság közti aránylagos és igazságos felosztását a fenálló szabályok szerint eszközölni.

g) Az emberek közti járvány vagy hasznos állatok közt felmerülő kóroestek idején a községben egészségügyi bizottságot alakít, — s a felsőbb hatóságok által e részben kiadott szabályrendeletek végrehajtását foganatosítja, — a járvány kiütéséről haladék nélkül felsőbb hatóságának jelentést tesz.

h) A védhimlő beoltása végetti orvosi rendeleteket pontosan teljesíti.

II. A község ügyeire nézve :

1-ször. Gyakorolja a hetenként meghatározott napon egy előljáró és a jegyző jelenlétében az 1868. évi LIV. t. cz. 47. §. értelmében engedélyezett békebiráskodási jogot 30 frt erejéig a községi lakosoknak egymás közötti ügyében, és pedig, ha a felek közt vagy az egyezés létre jön, vagy az ítéletben megnyugosznak, azt végre is hajtja, — ellenkezőleg a községi bizonyítványt az ügy befejezésének nem sikerülte érdekében kiadja, s a feleket a polgári per utjára utasítja.

2-szor. A községbeli lakosokra nézve az egymás között felmerülő kisebb panaszok, vagy feladások felett szintén a fentebbi módon bíraskodik, — s a kisebb kihágásokat pénzbeli birság, avagy fizetési képtelenség esetében rövid ideig tartó fogság büntetéssel is megfenyíti.

3 szor. A képviselőtestület úgy a községi bíraskodási üléseken elnököl, a tanácskozás tárgyát és rendét kitüzi, a szavazást elrendeli, a határozatot kimondja, a gyűlésen netán rendetlenkedő vagy magát illetlenül viselő — akár képviselő, akár magán egyént, ha a sértő kifejezést rögtön vissza nem vonja, minden felebbezés nélkül 15 frtig terjedhető birságban elmarasztalja (62. §.) s a mindenesetre felveendő jegyzőkönyvet aláírásával hitelesíti.

4-szer. A községet, mint testületet, hatóságok és bíróság előtt képviseli, s a község nevében kiállított okiratokat és bizonyítványokat aláírja.

5-ször. A községi ingatlan javakat évenként leltárba vezeti, — azok jó karban tartásáról, az épületeknek tüzkár

ellen a község költségén leendő biztosításáról, valamint a községi földeknek jó miveltése s az erdőknek minden pusztítástóli megóvásáról intézkedik, s az e tekintetben felmerülhető károkért vagyoniával felelős.

6-szor. A községi költségvetést minden év szeptember havában a reá következő évre, a községi évi számadást február hóban a megelőzőt évről átvizsgálás és községi képviselőtestület általi jóváhagyás után a szolgabírói hivatalhoz beterjeszti, s felügyel, hogy a gyámi számadás is beterjesztessék.

7-szer. A tűzoltó szereket, ha nem volnának, beszerzi, — a meglevők jó karban tartása s biztos elhelyezéséről felelősség mellett kellően gondoskodik; — tüzi veszély esetén a vész helyén azonnal megjelen, s a czélszerű oltás és kellő rendről intézkedik. — Nyári és kiválóan száraz időben az utczán s különösen szűrükön való dohányzást kemény büntetés alatt megtiltja, s az e tekintetben fenálló községi rendszabályok pontos végrehajtását személyes felelősség alatt végrehajtja.

8-szor. A kémények $\frac{1}{4}$ évenként való kitisztogatását ellenőrzi, — s egyuttal elrendeli, hogy nyári és száraz időszakban a házaknál edényekben viz készen tartassék.

9-szer. A községben és határban eső utak, hidak, kutak, csatornák tisztán és jó karban tartására felügyel, s a felmerülő hiányokat kijavíttatja; — a netán vizáradás vagy hófuvatok által meggátolt közlekedést azonnal a községi munka-erő felhasználásával helyreállítja.

10-szer. Szorosan felügyel, hogy a községbeli korcsmák nyáron 10, télen 9 órakor bezárassanak, s ezen tilalom áthágóit kellően megbünteti.

11-szer. Az éjjeli öröket az évszak szerint megkívántató időben és elegendő számmal házsor szerint kirendeli, és az örök felvigyázását maga és a korombirák által ellenőrizteti.

12-szer. A községben, ha nem volna, faiskolát rendez, a meglevőnek kerítését jó karban fenntartja s űrködik, hogy a facsemeték minden bántalomtól mentesítessenek, s a községbeli gyer-

mekek a fanemesítés- és tenyészítésben oktatást nyerjenek, a mennyire pedig a faiskolákban csemeték mennyisége megengedi, az utak mellékét fákkal beülteteti, s azok bántalmazóit a felsőbb hatóságnak bejelenti. —

13-szor. A helybeli szegények ellátása és élelmezéséről gondoskodik, a vidékiek és idegenek koldulását meggátolja, és az ilyeneknek hazájába leendő elkisértetését foganatosítja. — A szegény alapra megyei szabvány szerint minden adó forintra kivetett $\frac{1}{2}$ kr. adót beszed, s évenként a szolgabirói hivatal útján a megyei pénztárba beszállítja.

14-szer. Felügyel, hogy a községbeni cselédek a megye által elrendelt cselédkönyvvel ellátva legyenek.

15-ször. A szerb tövis kiirtását nyáron és ősszel kivágatás és elégetés, — úgy az ártalmas férgek és rovarok különösen a kertekben, szőlő hegyekben a gyümölcs fákön lévő hernyóknak és petéknek a tavasz kezdete előtti kiirtását elrendeli s annak pontos végrehajtására felügyel.

16-szor. Időkoronkint megvizsgálja

a mészárszékek és korcsmákban mértékeket, — s a hiányos mértékek használatát elkobzás és aránylagos pénzbírsággal bünteti. —

17-szer. A tolonczokat biztosan elhelyezi, élelmezteti, a betegeket kocsin szállítatja, az egészségeseket pedig gyalog de mindenkor biztos őrizet alatt tovább elkísérteti.

18-szor. A községben lévő idegekre felügyel, a szabad lakhatásra olyanoknak, kik magukat és családjukat fentartani tudják, engedélyt ad, — s a letelepedhetést a képviselő testület közben járultával engedélyezi. —

19-szer. Ott a hol vásárok vannak, gyakorolja a vásárbírságot, s ezek úgy bucsuk alkalmával a rend és csend, úgy vagyon biztossága végett a szükséges övrendszabályokat eleve megteszi. —

20-szor. A képviselő testület és előljárással egyetértőleg szabályozza és meghatározza a legeltetést, s a mezőrendőrségi kihágásokat vagy saját hatáskörében bírságolja, vagy a szolgabírói hivatalhoz bejelenti. —

21-szer. A községbeni rend és csendre, különösen éjszaka idején felügyel, s az ez ellen cselekvőket kellően megbünteti.

22-szer. A községbeli szolgálta személyzetet, ugymint baktert, mezei és erdő örököt az előjáróság hozzá járultával felfogadja, s azokat a törvényszerű felesketés végett a szolgabirói hivatalhoz berendeli.

23-szor. Gyanus házakat és helyeket többször s leginkább éjszaka idején megvizsgálja, s minden gyanus, igazolás nélküli idegent letartóztat, s a körülményekhez képest a felsőbb hatóság elékísérteti.

24-szer. A lelkészek és tanítók díjainak beszedésére, a mennyiben a fizetések hátralékban maradnának az egyházi gondnokságnak segédkezet nyujt, s a behajtást szükség esetén végrehajtással is fogatosítja.

25-ször. Végre oda működik, hogy a községben mulhatlanul szükséges takarékmagtár létre jöjjön, melyben a

jobb termésből mindenki aránylagos részt félre tévén, egy rosszabb évben a nyomor és inségnek a községi lakosság között eleje vétessék.

IV. Fejezet.

A helyettes biró.

16. §.

A helyettes biró a község birájának betegség vagy egyébként lehető akadályozása esetén, — s vagy a biró vagy a község megbizása folytán a fentebbiekben szintén lelkiismeretesen eljárni s a község birájának a fentebb érintett teendőit helyettesítés útján teljesíteni, — s azok végrehajtásában neki lelkiismeretesen segédkezet nyújtani köteles.

V. Fejezet.

A községi előljárókról.

17. §.

Községi előljárónak becsületes, józan maga viseletű s a mennyire lehet

írást, olvasást tudó egyén választandó, — köteles az ily előjáró a hetenkint tartandó községi biráskodás ugy a községi és képviselői gyűléseken jelen lenni, ott a kimondandó végzés és határozatokhoz szavazatát legjobb meggyőződése, és minden érdek félretételével hozzáadni a bíró által reá bizottakat pontosan végrehajtani, és mindenben a község javára törekedni. —

VI. Fejezet.

A községi vagy körjegyzőről.

18. §.

A jegyző életfogytiglan választatik, s maga, mint szintén hátrahagyott családja a megyei jegyzői nyugdíj alapból segélyre jogos igényt tarthat, ezen állomásától a községi törvény 70. §. a) b) és c) pontjaiban kijelelt eseteken kívül el nem mozdítható; — az állás megürülése esetében nagy községekben az összes választók — kis községekben a szövetkezett kis községek képviselő

testülete által választatik. — Köteles egyébiránt

a) naponta télen reggeli 8, nyáron 7 órától 12 óráig, délután télen 2 órától 5, nyáron 3 órától 6 óráig a hivatalos helyiségben személyesen megjelenni, betegség vagy szabadság esetén magát helyettesíteni, 48 órai távozást a bírónál, ezen túl terjedő távollétét a járás szolgabiróságnál bejelenteni, s arra szabadságot eleve kieszközölni.

b) A felsőbb vagy vidéki hatóságoktól érkező rendeletek és megkereséseket az iktató jegyzőkönyvbe be-, az érkezést reá-vezetni, s azt iktató jegyzőkönyvi számmal pontosan ellátni.

c) Körlevelekről rövid kivonatokat készíteni, a fontosabbakat a község számára lemásolni, — s azokat a szokott mód szerint a templomok vagy község háza előtt kihirdetni, és megmagyarázni.

d) Ugy szintén a törvényeket és közzététel végett érkezett felsőbb rendeleteket kihirdetni, megmagyarázni és értelmezni.

e) Az iktató jegyzőkönyvön kívül a képviselő testület üléseiről, úgy az

előjáróság rendes tanácskozása és biráskodásáról szabályszerű jegyzőkönyvet, ugy a kézbesítésről i pósta könyvet, és a hivataloskodás könnyebbitése végett tárgymutató betűsoros lajstromot vezetni, s a biráskodás, képviselő, előjáró s nagy gyűlésekről vezetett jegyzőkönyvet a bíró által is mindenkor aláíratván hitelesíteni. —

f) Mindennemű a képviselő testület és előjáróság hatásköréhez tartozó összeírásokat, egymint: az adónemekről, — hadkötelezettekről, iparos és kereskedőkről, tanköteles gyermekekről, országos és községi közmunkáról pontosan és lelkiismeretesen teljesít.

g) Minden év szeptember elején a következő évre szóló költségvetési tervezet s mellé a község javairól pontosan felveendő leltárt elkészíti s a képviselő testületnek bemutatja.

h) Minden év elején a múlt évről i birói és gyámi számadást elkészíti s a megtörtént átvizsgálásról jegyzőkönyvet vesz fel, s azt a szolgabíróhoz betérjeszti.

i) Vezeti a közös hadsereg és kir.

honvédségrőli nyilvántartást s azok részéről történt jelentkezéseket a katonai igazolványi könyvekben pontosan beigtatja.

k) Következő időszaki jelentéseket pontosan beterjeszt:

aa) A közös hadsereg és kir. honvédség nyilvántartásában elő fordult változásokról minden hó 4-ik napjáig az elmúlt hónapra.

bb) Minden, az emberek vagy hasznos házi állatok közt felmerült járvány esetén az egészségi állapotról azonnal, ugy szintén az egész járvány tartama alatt minden 14 nap.

cc) Ott hol rendszeres heti vásárok vannak, a piaczi árjegyzékekről havonkint a hó végével.

dd) Az iskolai táblás kimutatásokat, ugy az e tekintetben előfordult bűntetések jegyzékét $\frac{1}{4}$ évenkint és pedig március, június, szeptember és december hó végével.

ee) A községbeli anyakönyveket a lelkész uraktól a megyei levéltár számára az év végével beköveteli, és a szolgabirói hivatalhoz beterjeszti.

ff) Az orvosok, sebészek, bábák, gyógy kovácsokról s általában az egészségi személyzetről évenként az év végével

gg) A községben lévő egyletek és társulatokról fél évenként június és december hó végével.

hh) Az árva vagyon évi mérlegéről az év végével az elmúlt évre nézve.

ii) A községben lévő kereskedők és iparosokról az év végével

kk) Minden a községben netán előforduló tüzesetről azonnal, mint szintén az év folytán netán felmerültekről az év végével.

ll) Az összes tanköteles gyermekek névjegyzékét magában foglaló iskolai anyakönyvi összeírást minden év october hó végéig.

mm) A község erdejének mikénti kezeléséről az év elején a múlt évre a szolgabírói hivatalhoz.

nn) A faiskola állapota s mikénti előhaladásáról az elmúlt évről.

oo) Az ápolás és dajkaságba vett idegen gyermekekről az év elején, az elmúlt évre.

pp) A tenyész méneket összeírja és az összeírást az év elején a szolgabírói hivatalhoz beterjeszti.

rr) A birtok változásokról évnegyedenként az adó hivatalhoz.

ss) A halálesetek kimutatását havonként az illető adóhivatalhoz beterjeszti.

tt) Terményekről kimutatást s az aratás eredményéről jegyzéket beterjeszti június, szeptember és november hó 15-én mindenkor a szolgabírói hivatalhoz.

l) Kiállítja a cseléd vagy vándorkönyv, úgy igazoló jegy elnyerhetésére szükséges bizonyítványokat, minden a községben illetőséggel bíró lakos részére minden díj és bélyeg mentesen.

m) A község bíró és előljárók által kiállítandó bizonyítványokat szerkeszti és ellenjegyzzi.

n) Adószedésnél mulhatlanul jelen van, s a bevett összeget a fő és kis adókönyvbe pontosan bejegyzzi, az adó és községi pótlék befizetését kellően ellenőrzi.

o) A panaszok és kisebb kihágá-

sok feletti tárgyalásnál jegyzőkönyvet vesz fel, azt a rendes jegyzőkönyvbe beigtatja, büntetések esetén a hozott határozatot szerkeszti, s annak kivonatát a községi pénztárnoknak ellenőrzés végett kiadja.

p) A kézbesítéseket gyorsan eszközli, s az átvételi elismervényeket a megkereső hatósághoz halasztás nélkül beterjeszti.

q) A vándorló legények, cselédek és házalók igazolványait átvizsgálja, s ha rendben nem volnának, őket kötött utlevéllel hazájokba utasítja, vagy ha veszélyesek volnának, a szolgabíró elébe kísérteti.

r) A bíró és előljárókkal felügyel, hogy a községi árvák ügyében a megyei rendszabály 9. és 27. §§-ban foglalt meghagyások pontosan teljesítessenek.

s) A birtok változásokróli nyilvántartást pontosan vezeti, s annak idején az adókönyveket ehhez képest kiigazítja.

t) Hivatala köréhez vágó iratokat, különösen vagyontalan lakosok számára minden díj nélkül kiszolgáltat, ellenben: a következő ügyiratokért a

község által megállapított s az irodába nyilvánosan kifüggesztendő dijszabályban részestül :

1-ször. Folyamodások szerkesztése, legyenek azok bármely hatósághoz intézendők, a reá járandó bélyegilletéken kívül . . . . . 1 frt —

2-szor. Bizonyítvány kiállítása a szükséges bélyegen kívül — „ 50

3-szor Házassági, adás-vevési vagy csere-szerződés feltétele . . . 1 „ —

Ha két vagy több példányban iratlik, a másodpéldány . . . . — „ 50

4-szer. Telekkönyvnéli birtok átiratási kérvény a szükséges felzetekkel együtt . . . . . 3 „ 50

5-ször. Végrendelet, vagy életbeni ajándékozás szerkesztése . . 1 „ 50

6-szor. Marhás levelek kiállítása . . . . . — „ 10

Ez utóbbiakról azonban, valamint a község által kiállított bizonyítványokról rendes szám szerinti jegyzőkönyvet vezet.

u) Elemi károk és csapások esetében azonnal, de legfeljebb 8 nap alatt

jelentést tesz, — s a szükséges becslési iratokat elkészíti és beterjeszti.

v) Minden a községben felmerült halálesetről az illető járásbiróságnak és az adóhivatalnak legfeljebb 8 nap alatt jelentést tesz.

w) A községi irományokat évről évre összeszedi, csomagolja, s a községi levéltárba elhelyezi, — s ezekről

x) Valamint a beszerzett törvény- s egyéb könyvekről és hasznos utasításokról rendes leltárt készít, s azt egyik példányban megtartja, a másik példányt a község ládájába elhelyezi.

y) Elvégzi a legnagyobb lelkiismeret- és pontossággal mindazon teendőket, melyek a fentebbiekben nem foglaltatnak is, — melyek azonban határozatok, rendeletek, vagy törvények értelmében a jegyző teendői és szakmájába tartozóknak megállapítatnak, s hogy ezt annál kellőbben megtehesse

z) A felsőbb határozatok által kitűzött határidőkről nyilvántartási naplót, ugy az időszakai jelentésekről táblás kimutatást vezet, s ezt irodájában kifüggeszti.

VII. Fejezet.

A községi pénztárnok.

9. §.

A községi pénztárnok nem csak a kir. adónemek beszedése s az adóhivatalba rendszeres beszállítása, de a község jövedelmének kezelésére is lévén hivatva, ez állomásra irást és számolást jól értő s kiválóan becsületes és vagyoni biztosítékkal is biró egyének választandók.

Köteles a községi pénztárnok vagy kis községben a község birája az 1868. évi XXI. törv. c. értelmében a kir. adónemokról az adófőkönyvet s naplót vezetni — ezen kívül minden adó, késedelmi kamat, avagy végrehajtási költséget mint bevételt az érintett naplóba bevezetni, a főkönyvbe pedig mint szintén minden adózó kis könyvébe pontosan és folyó szám szerint a jegyző által bejegyeztetni s az adó könyvecskében kinyugtatni, — a bejött adó pénzeket

amint 100 frtot meghaladnak azonnal, — különben a befizetésre kitűzött határnapokon a főkönyvvel együtt az adó hivatalhoz beszállítani, s azokról pontosan beszámolni, valamint a fogyasztási adót is a bérlőktől, és pedig akár egyesektől akár pedig a községtől minden hó elején beszédni, s az adóhivatalhoz beszállítani, s végre az év végével az adókönyveket lezárni, a hátralékosok jegyzékét a jegyző által elkészíttetni, a hátralékot az illetőknek figyelmeztetőleg tudtára adni, s az adóvégrehajtónak ebbeli működésénél mindenben segédkezet nyújtani.

A községi jövedelmekről vagy ha ezek a kiadások fedezésére nem elégségesek, a megyei bizottság által a költségvetési tervezet szerint engedélyezett községi pótlékról mint szintén a birság és büntetés pénzekekről rendes naplót, — ugy minden adózó számára a községi pótlék kis könyvet kiállítani, abba évről évre a tartozást és fizetést mint a naplóba is pontosan bevezetni, — azt minden év végével lezárni, s a hátralékosok kimutatását a birónak behajtás

végett átadni, az ekkénti bevételek és kiadásokról rendes naplót vezetni, a kiadásokat csak a bíró és jegyző rendes irásbeli kiutalása mellett kifizetni. Év végével pedig a bevételek és kiadásokról rendes számadást készíteni, a kiadásokat rendes bélyeges nyugtákkal tanusítani, — a bíró, jegyző vagy saját utazásai avagy napi díjai igazolására a számadáshoz mindenkor melléklendő a felsőbb hatósági rendelet párja, melynek alapján az utazás megtörtént, — számadását az év végével bezárja, s nyugtákkal felszerelve elkészíti, — s legfeljebb január hó végével a képviselő testületnek átvizsgálás és hatósági felülvizsgálatrai felterjesztés végett beadja.

A pénztárnok az adók rendes kezelése és beszállítása tekintetéből első rendben, ugy szintén a községi bevételek rendes kezelése és számadásai tekintetéből a megyei végfelmentés idejéig összes ingó és ingatlan vagyonával felelős.

VIII. Fejezet.

A községi árva-anya vagy közgyám.

20. §.

A községi árva-anya vagy közgyám, ki az összes községbeli árvák ingó és ingatlan birtokait kezeli, mint ilyen a községi bíró után a legfontosb hivatalt viseli, miért is mulhatlanul szükséges, hogy az irás, olvasás, és számolásban jártas, — szilárd jellemű becsületes és a reá bizott vagyonnak hű kezelője s elegendő vagyonbiztosítékkal ellátva legyen, — hivatalárai megválasztásával leltár mellett az összes árvaértéket kezelése alá veszi, — az átvevés s illetőleg átadási lajstrom két példányban szerkesztetik, s ezt a bíró, előljárók, jegyző s legalább két képviselő tanukép ellenjegyzi. — Hivatalát az 1868-ik évi LIV. törv. cz. 171. §-a s az 1872-ik évi megyehatósági szervezési rendszabály 9 és 27. §§-aiban meghatározott szabványokhoz képest viszi, — különösen

minden a községben felmerült haláleset után bekövetkező leltározásnál, hol árvák, vagy egyéb a törvény különös oltalma alatt állók t. i. örültek, kábák, avagy távollevő örökösök vannak érdekelve — megjelen, azok jogaira és érdekeire felügyel, a netán elárusított javakból bevett összegeket gyámi kezelés és számadás alá veszi, az árvák értékétképező pénzösszegeket az előljáróság és bíróvali közös elhatározás folytán biztosan elhelyezi, — a kölcsönre adott gyámi pénzeket telekkönyvi bekeblezés által biztosítja, — az ingatlanokat a megyei árvaszék, — s illetőleg a szolgabíró közbenjöttével a kellőleg megeelőzött bérbeadási hirdetményben kitűzött határidőben árverés útján bérbeadja, — a birtok határjaira felügyel, ugy a rendes kezelést ellenőrzi, minden visszaélést azonnali orvoslás végett a felsőbb hatóságnak bejelent, — örködik egyuttal az árvák szellemi, vallási, és erkölcsi nevelésére is, hogy azok kellőkép iskoláztassanak; — a kezelése alatti árvák értékéről rendes főkönyvet és naplót vezet, azokban minden bevételt és kia-

dást pontosan bejegyez, a kezelése alatti telekkönyvi bekebelezéssel biztosított adóslevelekről rendes leltárt és jegyzéket vezet, a kamatokat valamint a késedelmi kamatokat is $\frac{1}{4}$ évenként pontosan beszedi, — s a mennyire az árvák életfentartására szükséges, a megyei árvaszéknek szabályszerű utalványa, és nyugta mellett kifizeti, ha pedig szükséges nem volna, tőkésíti, — az árvapénzekből saját használatára semmit kölcsön nem vehet, — a megyei árvaszék végzéseit s határozatait pontosan teljesíti, a kiutalt összegeket a nagykorú árváknak minden levonás nélkül kifizeti, a minden gyámol és vagyon nélküli árvákról azonnal felsőbb hatóságnak jelentést tesz, azokat előlegesen a rokonok vagy ha ilyenek nem léteznének, a község költségére elhelyezi, — s tartásuk és neveltetésükre a megyei árvaszéktől az árva tartalék alapból segélyt kér, — végre az év végével naplóját és főkönyvét lezárja, — a kamatokat, a netán hátralékosoktól 30 frt. erejéig a községi bíró által, ezt meghaladó összegeket pedig polgári per

utján behajtatja, — s számadását — mely szintén rendes nyugtákkal ellátandó, a bíró és képviselő testületnek átvizsgálás végett beadja, ezen átvizsgálásnál minden meghívott árva rokoni előtt az árvaérték minőségét, mennyiségét és annak biztosítását kitünteti, a netáni észrevételeket felvilágosítja, — s így a képviselő testület, és előljáróság által előlegesen átvizsgált számadását a szolgabíróság útján legfeljebb február hóban a megyei árvaszékhez beterjeszti, — az árva értékrőli mérleget az év végével a jegyzővel együtt el készíti s szintén beterjeszti. — Mulasztása, továbbá az árvaértéknek elhelyezéséből, vagy hibás számadásából eredő hátrányokért összes ingó és ingatlan javaival mind addig felelős, míg számadásai végleg helyben hagyva a megyei árvaszék-től ki nem adatnak s a felelőségtől fel nem mentetik — jutalmul ott, hol rendes fizetése nincs, a kamatok hatod részét kapja, míg az árvák részére az öt% kamatot minden levonás nélkül felszámítani köteles.

*IX. Fejezet.***A mező-bíró vagy telek-felügyelőről.**

21. §.

A mező-bíró vagy telekfelügyelő hivatalát az 1840-ik évben kiadott mezei rendőrségi törvénynek megfelelőleg viszi, a bíró által felfogadott csószöket hatóságilag feleskedtetni, köztük a telek-őrzést felosztja, az átadás alkalmával az egész telket a csószökkal bejárja, — s azokat kellően ellenőrzi, — a magán vagy tilos helyeken való legeltetést semmi szín alatt meg nem engedi, a községbeli s mezei utakra, hidakra, és kúttakra felügyel, azokat jó karban tartja, — a kártevőket a csószök által vagy megzálogoltatja, vagy hit alatt a bírónak bejelenti, ki a kárt az előljáróság által megbecsültetvén a kártevőt vagy saját hatás-körében megbünteti, vagy a felsőbb illetékes hatóságnak bejelenti; — ott a hol a csószök gabona részre vannak fogadva, — azt, vagy pedig a

csősz-díjat a községilakosoktól behajtja s a csőszöket kielégíti, — a csőszök gondatlanságából eredő károkat azok béréből levonja, — a bitang s őrizetlen, vagy bármi kárban lévő marhákat behajtja, — s a behajtásról a tulajdonost azonnal értesíti, vagy ha gazdája ismeretlen volna, mint bitangságban lévőket a szolgabírói hivatalhoz a bíró és jegyző által bejelenteti, — szóval a mezei rendőrszabályokat mindenben szorosán megtartva örökös, hogy a község határában semmi némű kártétel vagy etetés büntetlenül meg ne történhessék, — hivatalát egy évig viseli, — s a képviselő testület kezeibe kötelve pontos teljesítése iránt eskült tesz. —

X. Fejezet.

Az erdő-felügyelő vagy zártartóról.

22. §.

Miután az erdőknek újabb időben több helyütt lett könnyelmű és vétkes pusztítása következtében a községi er-

dők jókarban föntartása főfigyelmet érdemel, erdő-felügyelő vagy zártartónak pontos rendszerető s oly egyén választandó, ki a községi erdő jókarbani föntartását lelkiismeretes kötelemének ismerendi: — az erdőfelügyelő hivatala átvételével esküt tesz le, hogy az erdőt minden pusztítás ellen megőrzi, — s a kerülők által megőrizteti, — s a kártételt minden tekintet nélkül a birónak bejelenti, — ezután a községi erdőt a biró, két képviselő s két előljáró közbenjárultával bejárja, azt gondosan átvizsgálja, s megőrzés végett a községi kerülőknek átadja, azoknak gyakortább utána néz, a nála bejelentett s általa észlelt károkat megvizsgálja, a birónak bejelenti, — gondoskodik hogy az erdő rendes vágásokra fölosztassék, — a vágást minden legeltetéstől szigoruan megőrizteti, abban mag elrakás vagy csemete ültetés által is a fa növekedést előmozditja, a magfákat minden bántalomtól megóvjja, gondoskodik hogy mindenki az osztalékba jutott fáját rendes időben, vagyis szent György nap előtt az erdőből haza szállítsa, szóval oda működik,

hogy az erdő jókarban tartatván, minden kártétel vagy pusztitástól megóvassék, — a netáni kártevők pedig példásan a községi előljároság vagy nagyobb kártételnél az illető felsőbb hatóságok útján megbüntettessenek. — A községi erdőből beveendő jövedelem pedig mint szintén a büntetésekből befolyandó bírságok tisztán és kizárólag községi czélra és a község javára forditassanak. —

XI. Fejezet.

A kisbirák.

23. §.

A kisbiró a község házánál naponkint reggel jelentkezni, s ott a reá bizottakat pontosan végrehajtani, a bíraskodás napján pedig ez idő alatt jelen lenni, s a feleket idején megidézni, országos vagy községi közmunkára a lakosokat kirendelni, gyűlésre vagy választásra a lakosságot pontosan behívni köteles, — miért is kívánatos hogy nagyobb községben több kisbirák választassanak, mert

a csekély fizetésért a kisbíró egész idejét állásának nem szentelheti, s így szükséges, hogy felyáltva működjenek, — s kötelemüket saját ügyeik nagyobb hátránya nélkül teljesíthessék.

XII. Fejezet.

A korombírák.

24. §.

A község által megválasztott egy vagy több korombíró nappal, különösen szárazság idején a konyhák és kéményeket gyakorta megvizsgálja, felügyel, hogy azok rendesen tisztán tartassanak, a kémények pedig $\frac{1}{4}$ évenként kiséprettessenek, — a házaknál víz készletben tartassék, felügyel ezenkívül az oltási szerekre, hogy ezek jó karban tartassanak, — ezen kívül a korombíró az éjjeli őr mellé a község nagyságához képest éjszaka idején két vagy több őrt ház sorrend szerint kirendel, kik a községben a csend és vagyon biztonságra ügyelnek, — s a korombíró maga is gyakorta

— is meglekinti a pásztor, s egyéb gyanus házakat, a korcsmából a rendes időn túl dorbézoló egyéneket haza rendeli, s a nem engedelmeskedőket a bíróhoz bekisérteti, vagy feljelenti, — gyanus egyéneket feltartóztat, s a szükséghez képest a bíró által a hatósághoz is bekisérteti.

XIII. Fejezet.

A szolga személyzet.

25. §.

A felfogadott szolga személyzet kötelemeket letett esküjükhöz képest pontosan és híven teljesíteni és hanyagságuk, gondatlanságuk, vagy mulasztásukból eredő károkat megtéríteni kötelesek, ismételt mulasztás esetén pedig állásukból elmozdítandók, — s fizetésük a károk megtérítésére fordítandó.

*XIV. Fejezet.***Rendőri szabályok.**

26. §.

Miután a gyakorlat eléggé tanusítja hogy kisebb rendőri kihágások megbüntetése a községben eddigelé csak azért nem fogantositott, — mert erre szabályok nem voltak, a községbeni jórend fentarthatása végett a következő rendőri szabályok alakítatnak:

1-ső §. A ki tanköteles gyermekét minden helyes ok nélkül az iskolából visszatartja, első izben megintetvén, ismétlés esetében fizet 50 krt., — újabb ismétlés esetében 2 frtot, végre 4 frtot. — ha ezen büntetés se használna, gyermeke tőle elvétetvén saját költségére gyámi kezelés alá adatik.

2-ik §. Ugyan ezen büntetés alá esnek azon szülék, kik tavasszal liba vagy barom őrzés végett gyermekeiket az iskolába járástól vissza tartják.

3-ik §. Aki a képviselő vagy egyéb

gyűlésben magát illetlenül viseli, rendetlenkedik, s a tanácskozás vagy gyűlés méltóságát vagy egyest sértő kifejezéssel él, ha sértő kifejezését rögtön vissza nem vonja, minden felebbezés nélkül 5 frttól 15 frtig terjedhető birságban a szegények pénztára javára elmarasztalendő. (62. §. községi törvény.)

4-ik §. A ki gyanus és minden igazolvány nélküli idegent lakásába vagy befogad vagy rejteget, — a körülményekhez arányosítva a szegények pénztárába fizetendő 2 frttól 5 forintig büntetendő.

5-ik §. A ki cselédet elbocsájtó levél nélkül felfogad, vagy a cselédet cseléd könyv nélkül befogadja, 2 frtra büntetendő.

6-ik §. A ki konyháját avagy kéményét tisztán nem tartja, 2 frt birsággal büntetendő.

7-ik §. A ki különösen szárazság idején vagy istállóban, szűrűn, és tüzes helyeken égő pipával jár, annyi-szor amennyiszer 1 frtra, aki égő szivarral jár 5 frtra büntetendő.

8-ik §. A ki az éjszakai csendet és

szükséges nyugalmat lárma, dorbézolás kiabálás, vagy hasonmódra botránnyosan zavarja, 2 frttól 5 frtig terjedő büntetésre ítélendő.

9-ik §. Azon vendéglős, korcsmáros vagy csapláros, ki vendégeit a meghatározott időn túl helyiségéből el nem utasítja, vagy a távozni vonakodót fel nem jelenti, fizet 5 forintot.

10-ik §. A ki pedig a vendéglöstől vagy más e részben megbizott egyéntől a távozásra felhivatván a felhívásnak nem enged, fizet 2 frtot.

11-ik §. A ki lakodalom vagy más ünnepély alkalmával a faluban lövöldöz, a mellett hogy tőle a lőeszköz és lőszer elvétetik, fizet 5 frtot.

12-ik §. A ki korcsmában vagy bárhol botránkozottatón káromkodik, vagy verekedik, tettehez arányosítva fizet 2 — 10 frtot.

13-ik §. Ki meg nem bélyegzett vagy hamis mértéket tart vagy használ fizet első izben 5 frtot, — s mértéke elkobzandó; ismétlés esetén 10 frtot, — s azon kívül az okozott kár megtérítésében is elmarasztalandó.

14-ik §. Mészáros vagy husmérő ki a marhát a megelőzőtt vizsgálat nélkül levágja s kiméri fizet 10 frtot, ha pedig beteg vagy nyavalyás állatot vág le s mér ki, akkor megbüntetés végett az illető hatóságnál bejelentendő.

15-ik §. Ki másnak vagy a községnek faültetvényét eltulajdonítja, vagy megsérti, ha az szánt szándékosan történt, gyümölcs fánál a kár megtérítésén felül fizet 5 frtot, ha egyéb fa volt, 2 frtot, ismétlés esetében a büntetés meg kétszerezendő.

16-ik §. A ki tiltott mezőn, vetésen, rétben, erdei vágásban vagy kaszálóban szánt szándékosan etet, fizet a hajtó-díj és kártérítésen felül 5 frtot, — vétkes vagy könnyelmű gondatlanságból eredő kártételnél pedig fizet a kár megtérítés és hajtó-díjon felül 2 frtot.

17-ik §. A ki más földjén a gazt meg aratja fizet 50 krt; — ha pedig vetést arat, a kár megtérítésén felül fizet 2 frtot.

18-ik §. A ki a kárból behajtott marhát vagy bárminő állatot a behajtótól elveszi, vagy a zálogot megtagadja, a hatósághoz bejelentendő.

19-ik §. A ki vadászati joggal nem bír, s vadászaton éretik, vagy a ki tiltott időben vadat lő, vagy azt hurokkal elfogja, a vad és fegyvere elkobzása mellett a hatóságnak büntetés végett bejelentendő.

20-ik §. A ki községi vagy idegen erdőben engedély nélkül élőfát vagy levág, vagy megcsonkít, a kár megtérítésén kívül 2 frtra büntetendő.

21-ik §. A ki a községi erdőben engedély nélkül gubacsot vagy makkot szed, 2 frtra büntetendő.

22-ik §. A ki más földjét vagy rétjét engedély nélkül utnak használja, a kár megtérítésén kívül fizet 2 frtot.

23-ik §. A ki agyagot vagy göbécset más helyről hord, mint a honnét a hordás engedélyezve van, — vagy az utakat és csapásokat szántszándékosan megrongálja, fizet 2 frtot.

24-ik §. A ki bárminő marháját, — kivéve a munka közben, nem a pásztor elébe adja őrizet végett, fizet 1 frtot, — ha pedig azt különösen ősszel és tavasszal bitangságban szabadon bocsátja fizet 5 frtot.

25-ik §. A ki a községi biró elé annak rendes megidézésére meg nem jelen, fizet 1 frtot.

26-ik §. A ki az éjjeli őr mellé vagy toloncz kíséretre meg nem jelen, s magát nem helyettesíteti, fizet 60 krt. — 15 éven alóli férfiú ugy nő személy, sem éjjeli őrkép sem toloncz kíséretre nem alkalmazható.

27-ik §. A ki az éjjeli őrnek ellenszegül vagy nem engedelmeskedik, fizet 2 frtot.

28-ik §. A ki a községi közmunkára ugymint utak, hidak, kutak és vízvezeték készítése és hófuvatok kihányására meg nem jelen, a gyalog napszám váltságául fizet 60 krt, szekeres napért 2 frt. büntetést.

29-ik §. A ki az itatásra is használt folyókban engedély nélkül kendert áztat, fizet 2 frtot.

30-ik §. A ki mást oly módon rágalmaz, vagy sérteget, hogy habár az szoros értelemben becsületsértésnek nem tekinthető, de mind a mellett is más becsületében helyes ok nélküli rágalom és sértésnek tűnik fél, — ha a pa-

naszló és panaszlott fél magukat a községi biráskodásnak alá vetik, — s a rágal-mazás önbeismerés vagy tanuk által bebizonyodik, a sértés nagyságához képest 2 frttól 10 frtig terjedő birságra büntetendő.

31-ik §. A ki tüzi veszély alkalmával a bíró vagy előljáró által segélyre felhivatván azt makacsság, könnyelműség vagy helyes ok nélkül megtagadja, s nem engedelmeskedik, fizet 2 frtől 5 frtig terjedő büntetést.

32-ik §. A ki a községben erkölcsellen nő személyt házába befogad fizet 5 frt büntetést.

33-ik §. A ki helytelen vagy igaztalan panasszal mást és a bíróságot csupa boszantásból terheli, fizet büntetés-kép 50 krt.

34-ik §. A ki valamely kór vagy járványban lévő marhája állapotáról idejekorán jelentést nem tesz, s ez által a járvány terjesztésére alkalmat nyújt, a felsőbb hatóságnak büntetés végett bejelentendő.

35-ik §. A ki rendes és szabályszerű marhás levél nélkül marhát vesz vagy

cserél, 5 frttól 10 frtig terjedő birságra büntetendő.

36-ik §. A ki az előljárót hivatalos eljárásában megsérti, vagy akadályozza, a felsőbb hatóságnak bejelentendő.

37-ik §. A ki a reá szabott birságot vagyontalanság folytán megfizetni nem képes, aránylagos fogság büntetéssel megfenyítendő.

XV. Fejezet.

A birságokról.

27. §.

A fentebb elősorolt büntetés pénzek és birságok a község pénztárába lesznek befizetendőek, — s a szegény alap, iskola építés, szegény gyermekek számára könyv és ruha beszerzés, vagy esetleg vagyontalan árvák tartására fordítandók, — miért is a meghozott birsági ítélet a jegyző által az ítélelhozatal napja és számának pontos kitétele mellett a jegyzőkönyvbe beigtattatik, s egy példányban a pénztárnokkal közlendő, ki

is a pénzeket a biró ellenőrzése mellett beszedi, azokról külön naplót vezet, — s abból a kifizetést csak a biró, előljárók és képviselő testület határozata, és ennek alapján a biró kiutalása folytán teljesíti, — a birsági pénzekről a számadást a képviselő testület az év végével szorosán átvizsgálja, s arról rendelkezik, — határozatát tudomás és jóváhagyás végett a felsőbb hatóság vagyis szolgabirói hivatalnak bemutatja.

XVI. Fejezet.

A községbeni letelepedésről.

28. §.

A községbeni lakhatási jogot becsületes, kifogástalan jellemű, — s oly egyéntől ki elegendő alapot kimutat, hogy magát és családját tisztességesen eltartani képes, s bűnvádi kereset alatt nem áll, megtagadni nem lehetvén, s különben is a községi törvény 15. §. értelmében a két évig tartó szabad lakás által ha az illető adót is fizet, illetőséget is

nyervén, letelepedési jog czim alatt a törvény értelmében díj csak oly községben szedhető, hol a költségek a község jövedelméből fedezhetők, — . . . . . községben ily körülménynél fogva letelepedési jogért egyszer mindenkorra . . . . . frt fizetendő. (vagy . . . . . községben hol a jövedelem a kiadás fedezésére nem elégséges a törvény értelmében letelepedési díj nem szedhető.

XVII. Fejezet.

A napidijakról.

29. §.

A község birája, a jegyző, pénztárnok és előljárók a midőn a hivatalos hatáskörben utazást tesznek, napidijban részesülnek, és pedig a biró kap egész napra. . . . . 1 frt. — kr.

a jegyző egész napra . . . 1 „ 50 „

a pénztárnok és előljárók — „ 80 „

fél napra a biró . . . — „ 60 „

„ a jegyző . . . — „ 80 „

„ az előljárók — „ 50 „

ha az utazás magán ügyben történik, a költségek a fél által fizetendők.

Az ily utazás és napidíjakról vezetett költségek igazolására mindenkor melléklendő a felsőbb rendelet hiteles párja mely folytán az utazás megrendelve és teljesítve lőn. Becslések és birói szemléknél helyben a biró illetéke 80 kr. a becslésre felkért előljáróké . 60 „ melyek az évi számadásba fel nem veendőek.

XVIII. Fejezet.

A rendszabály kihirdetése.

30. §.

Miután mulhatlanul szükséges hogy a jelen rendszabály mindenkinek tudomására jusson, s így a lehető legkiterjedtebben közzé tétessék, — azért szükséges leend azt évenként két ízben és pedig szent Mihály és szent György hetében megtartandó nagy gyűlés alkalmával közhírré tenni és felolvasni, a megtörtént felolvasásról kiállítandó községi bizo-

nyitvány pedig egy példányban a szolgabírói hivatalhoz felterjesztendő, a második példány a községnél elteendő lésszen, e mellett a községi rendszabály egyik példánya a községi levéltárba elteendő, a másik példány pedig a község házánál nyilvántartandó, hogy azt a bíró, előljárók, — sőt a lakosság is szabadon olvashassa és megtekinthesse.

Miután a jelen rendszabály által remélhető, hogy a községben a jórend behozatala és fentartásával a község jobb léte s a lakosság boldogsága előmozdítatik, a bírák, jegyzők, előljárók annak szoros fentartása, de a községi lakosság is annak pontos megtartására köteleztetnek.

Mely fentebbi községi rendszabály alólírott községi képviselők által érett megfontolás és józan megbíralás után . . . . . községre nézve kötelezőnek elfogadtatott.

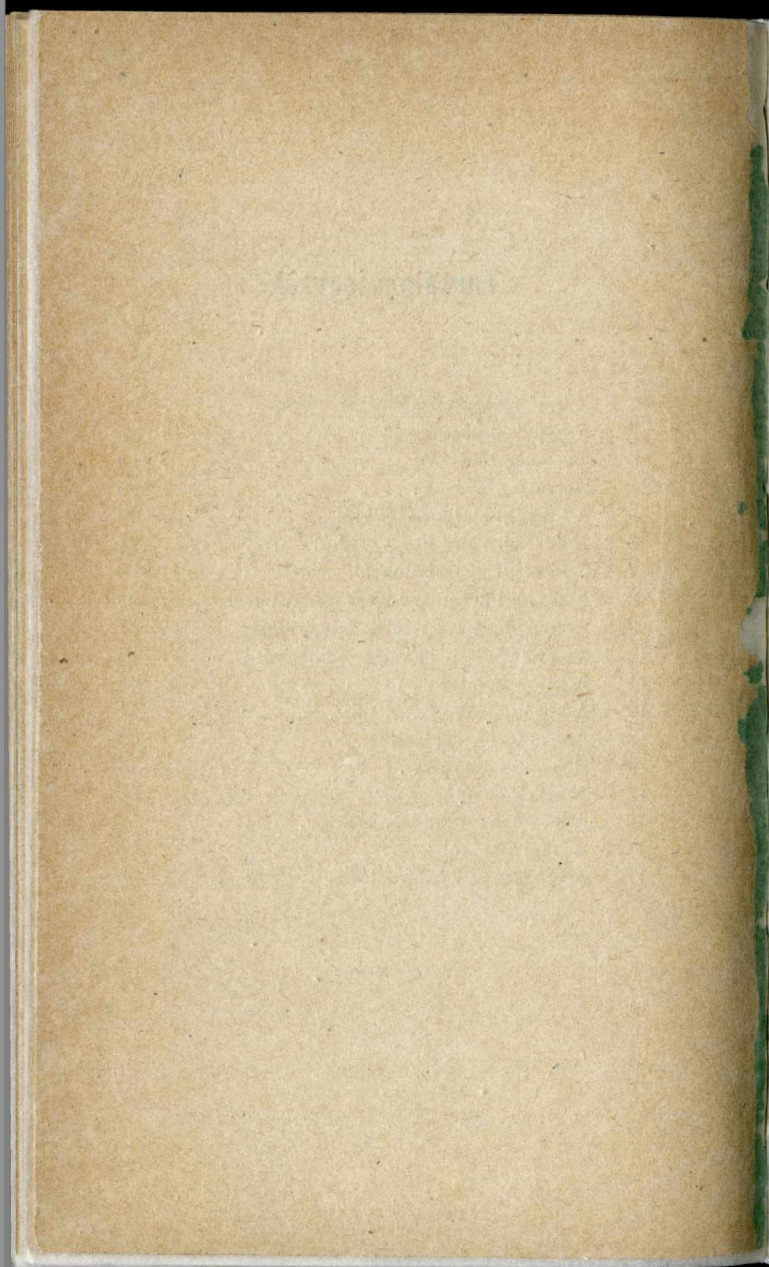
Kelt . . . . .

Tartalom-jegyzék.

	<i>Lap</i>
1. §. Kormányzat és szabályzat	3
2. §. A képviselőtestületről	6
3. §. A község birájáról	10
4. §. Helyettes biróról	20
5. §. A községi előljárátságokról.	20
6. §. A községi vagy körjegyzőről.	21
7. §. A községi pénztárnokról	30
8. §. A községi árva-anya vagy közgyámról	33
9. §. A mező-biró vagy telek-felügyelőről	37
10. §. Az erdő-felügyelő vagy zártartóról	38
11. §. A kisbirákról	40
12. §. A korombirákról	41
13. §. A szolgálta-személyzetről	42
14. §. Rendőri szabályokról	43
15. §. A birságokról	50
16. §. A községbeni letelepedésről	51
17. §. A napi díjakról.	52
18. §. A rendszabály kihirdetése	53

III. füzet. Bélyeg és illeték törvények és szabályok . . . . . 2.—

Pótfüzet a pénzügyi törvényekhez — 40

Magyarországi rendeletek tára (az öszszes miniszteriumok rendeleteit tartalmazva)

I. folyam 1867. Ára füzve 3.60

II. „ 1868. „ „ 3.60

III. „ 1869. „ „ . . . . . 6.—

IV. „ 1870. „ „ 3.40

V. „ 1871. „ „ 4.50

VI. „ 1872. „ „ 5.20

VII. „ 1873. „ „ 2.80

Magyarországi telekkönyvi rendtartás 1.40

Az új erdélyi telekkönyvi rendtartás . . . . . 2.—

Schnierer, A telekkönyvi eljárás kézikönyve . . . . . 2.—

Till, községi közigazgatás, etc. kézikönyve, „adótörvények és szabályok“ című pótfüzettel 3.20

E pótfüzet külön 1.20

18^{36/01} törvények Függelékül az adalékok a magyar törvényekhez. Zsebkiadás finoman kötve . . . . . 5.—

ugyanaz 8-adrétben az adalékok nélkül kötve	4.—
A magyar törvények hivatalos kiadása.	
186 $\frac{1}{2}$ zsebk. füzve 2, kötve	2.80
8 adrét füzve 2 — kötve . . .	3.—
1869. zsebk. füzve 1.20, kötve	2.—
8 adrét füzve 1.10, kötve . . .	2.—
1870. zsebk. füzve 1.40, kötve	2.20
8 adrét füzve 1.20, kötve . . .	2.—
1871. zsebk. füzve 2.80, kötve	3.60
8 adrét füzve 2.50, kötve . . .	3.50
1872. zsebk. füzve 1.20, kötve	2.—
8 adrét füzve 1.20, kötve . . .	2.—
1873. zsebk. füzve 2.— kötve	2.80
8 adrét füzve 1.80, kötve . . .	2.50
Törvényczikk a vadászatról egy vadá- szati kalendariummal	— .40
Tóth L. Urbéri kalauz	2.50
„ „ Községi kalauz	4.—
„ „ Magyar öntügyvéd	2.40
Utasítás a katonai szolgálati viszonyok körüli	—80
A m. kir. honvédelmi miniszterium uta- sítása a véderőről. 2-ik javított és a legujabbidókig kiegészített kiadás 2—	

